

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τόμος 88 • Τεῦχος 2^ο • Απρίλιος - Ιούνιος 2017

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Βραβείον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Ἐκδίδεται προνοίᾳ
τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσῃς Ἑλλάδος
κ. Τερωνύμου

Ἴδιοκτησία τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας, Ἄμαρουσίου καὶ Ὥρωποῦ κ. Κύριλλος
Διευθυντής τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:
Ἀλέξανδρος Κατσιάρας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΕΤΟΥΣ ΘΗΤΕΙΑΣ (2017-18):

Σεβ. Μητροπολίτης Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης κ. Ἰωάννης·
Ἄρχιμ. Γρηγόριος Παπαθωμᾶς, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Ε.Κ.Π.Α.:
Πρωτοπρ. Βασίλειος Καλλιαμάνης, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.:
Κωνσταντῖνος Λιάκουηρας, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Ε.Κ.Π.Α.:
Παναγιώτης Σκαλτσῆς, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.:
Βασίλειος Τσίγκος, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.:
Εἰρήνη Χριστινάκη, Ἐπίκ. Καθηγήτρια Θεολογικῆς Σχολῆς Ε.Κ.Π.Α.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:
Ἐμμανουὴλ Πλούσιος, Δρ. Κλασικῆς Φιλολογίας

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Νικόλαος Δραπεύλλας, M.Th.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΜΟΝΙΜΩΝ ΣΤΗΛΩΝ ΤΕΥΧΟΥΣ:
Δ. Κεραμιδᾶς, Ν. Κουρεμένος, Γ. Μανώλης

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθῆναι – Τηλ.: 210.7272288, Fax: 210.7272251
Τοποσελίδα: <http://www.ecclesia.gr/theologia>
Διεύθυνση ἡλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου (e-mail): theologia@ecclesia.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ: Παναγιώτης Γλιάτας

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ:
Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Χρήστος Κωβᾶς, Πρωτομαγιᾶς 3, Κρονέρι Ἀττικῆς

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τόμος 88, Τεῦχος 2^ο, Ἀπρίλιος - Ιούνιος 2017

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τόμος 88, Τεῦχος 2^ο, Απρίλιος - Ιούνιος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ	5
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΞΕΞΑΚΗ, <i>Προσεγγίζοντας τὸ νόημα τῆς ἔκφρασης: «τόν ... διάβολον καταργήσας»</i>	7
ΧΡΗΣΤΟΥ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, <i>Τὸ Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου Μαρίας κατὰ τὸν Ἀγιο Νεόφυτο τὸν Ἐγκλειστό</i>	21
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α. ΤΣΙΓΚΟΥ, <i>Ἡ θεολογία τῆς περιχωρήσεως στὴν περὶ Ἅγιας Τριάδος διδασκαλίᾳ τῶν Καππαδοκῶν Πατέρων</i>	37
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΜΟΣΧΟΥ, <i>Ἡ διαμόρφωση τῆς νεκρώσιμης ἀκολουθίας κατὰ τοὺς λεγομένους Σκοτεινοὺς Χρόνους στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο (6ος-7ος αἰ.)</i>	55
HEINZ WARNECKE, <i>Strandete der Apostel Paulus auf Malta oder in Westgriechenland?</i>	69
ΑΡΧΙΜ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ ΓΚΡΕΚΑ, <i>Οἱ ἔννοιες «εἰρήνη», «δικαιοσύνη», «καταλλαγή» σύμφωνα μὲ τὴν Πατερικὴ Γραμματεία</i>	159
ΝΙΚΟΥ Φ. ΤΟΜΠΡΟΥ, <i>Τερὰ λείψανα στὴν ὑπηρεσίᾳ τῆς πολιτικῆς: Ἡ περίπτωση τῆς κάρας τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέα</i>	179
ΑΡΧΙΜ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΦΑΡΜΑΚΗ, <i>Θεολογία τῆς Θρησκείας καὶ διαθρησκειακὸς διάλογος</i>	203

ΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΛΟΗ, *Buξάντιο καὶ Σλάβοι. Τὸ κράτος τῶν Ρώς (Ρώσων) καὶ ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν Ἀνατολικῶν Σλάβων (9^{ος}-10^{ος} αἰώνας)*..... 217

ΕΥΤΥΧΙΟΥ Σ. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ, *Ἡ Ὁρθόδοξη Διαχείριση τῆς Θρησκευτικῆς Ετερότητας* 231

ΙΔΙΟΜΕΛΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ - ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, *Ἡ συνάντηση τῆς ὁρθόδοξης χριστιανικῆς παιδαγωγικῆς καὶ τῆς ἀνθρωπιστικῆς παιδαγωγικῆς στὴν παιδαγωγικὴν τοῦ Ἀλέξανδρου Κοσμόπουλου* 251

ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ..... 279

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ 293

ΒΙΒΛΙΟΣΤΑΣΙΟΝ 299

ΑΝΑΛΟΓΙΟΝ 315

ΕΠΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΗ:

Τεῦχος 3ο (2017): *Χάρισμα καὶ Θεσμὸς II*

Τεῦχος 4ο (2017): *Ποικίλης ὥλης*